

større Tryghed end i den enkelte Biskops, ja, det bliver det efter mit Skøn Udvalgets Sag at overveje. Det er muligt, at man kan det, men uden et saadant almindeligt, kirkeligt Organ til Afgørelse af de Konfliktspørgsmaal, som rejse sig, naar Talen er om kirkelig Vielse, fyldestgør Lovforslaget ikke paa dette Punkt, hvad Kirken, Menighedsmedlemmerne og den enkelte Præst maa kræve.

Paa den anden Side mener jeg, at Lovforslaget skyder over Maalet. Dersom vi tænke os en tilfredsstillende Ordning tilvejebragt i det Tilfælde, hvor der opstaar en Konflikt, og Resultatet bliver, at den kirkelige Medvirkning ved Ægteskabets Indgaaelse nægtes, saa er det jo givet, at man maa sætte noget andet i Stedet. Naar Staten siger: De og de Borgere og Borgerinder have Lov til at indgaa Ægteskab, naar den gennem sine Love og sine bevillende Myndigheder siger, at Ægteskabet er berettiget i de og de Tilfælde, saa maa der skaffes dem, der dog afvises af Kirken, en anden Vej at indgaa Ægteskab paa. Dette fører med nødvendig Konsekvens kun til borgerligt Ægteskab i Konflikttilfælde, men kun i disse. Det, der er nødvendigt, er en Fortsættelse paa den Vej, som vi kom ind paa ved Loven af 13. April 1851, en Udvidelse af dens Bestemmelser til forskellige andre Tilfælde, hvor det i Tidens Løb har vist sig, at der er Konflikt mellem Statens og Kirkens Lovgivning, f. Eks. ved Spørgsmaal om Ægteskab mellem fraskilte, eller mellem dem, som have Ret til at indgaa Ægteskab ifølge Bevilling trods Christian den 5tes Lov 3—16—8, og jeg vil indrømme: ogsaa i de Tilfælde, hvor Afvisning sker, fordi Ægteskabet i øvrigt er forargeligt, hvilke Tilfælde ikke saa nøje kunne præciseres, men hvorved jeg tænker paa det, som den højtærede Minister i Gaar fremdrog Eksempler paa. I saadanne Tilfælde maa der nødvendigvis indføres borgerligt Ægteskab, saa snart Konflikten bliver tilspidset, og man paa den ene Side vil indrømme Kirken Fritagelse for at være medvirkende ved Ægteskabets Indgaaelse og paa den anden Side dog vil skaffe dem, som have den borgerlige Ret for sig, Adgang til at indgaa Ægteskab paa lovgyldig Maade. Her er det borgerlige Ægteskab nødvendigt. Men alt, hvad der fører ud over dette kan i og for sig ikke siges at være en nødvendig Konsekvens af den Fritagelse, som forudsætningsvis indrømmes Præsten og Kirken. Baade det fakultative

borgerlige Ægteskab og det tvungne borgerlige Ægteskab maa i øvrigt bortset fra Konflikttilfælde staa ved deres eget Værd — end ikke det fakultative Ægteskabs Indgaaelse kan siges at være en nødvendig Konsekvens af, at der maa skaffes de af Kirken afviste en Form, hvorunder de kunne indgaa Ægteskab. Der er ikke nogen Nødvendighed for, at de skulle drage alle de andre Menighedsmedlemmer med sig, som kunne have Lyst til at indgaa borgerligt Ægteskab, men ikke ere komne i Konflikt med den Kirke, hvortil de høre, endsige da alle dem, som slet ikke ønske at blive fri for Kirkens Medvirkning, men tværtimod ville vedligeholde den Forbindelse, som nu i nogle Aarhundreder har været til Stede. Det kunde indvendes fra de afvistes Side, at man ved paa den Maade at indskrænke det borgerlige Ægteskab til Konflikttilfældene, tvinger dem til først at lade sig afvise, inden de kunne opnaa Adgang til borgerlig Vielse. Det behøver imidlertid ikke at være saa i alle Tilfælde, hvor man kan præcisere Grænserne nøjagtigt, f. Eks. ved de fraskilte eller ved dem, der have forbrudt sig mod Lovens 3—16—8; saadanne Personer behøvede ikke først at risikere en Afvisning. Saa er der de forargelige Ægteskaber, dem kan man jo ganske vist ikke præcisere paa samme Maade, men over for de Personer, hvorpaa den højtærede Kultusminister tænkte, tror jeg ikke, man behøver at være saa overordentlig nænsom. I det hele og store bliver altsaa Indførelsen af det borgerlige Ægteskab, enten som fakultativt eller som obligatorisk, ikke en nødvendig Konsekvens af den Fritagelse, man kan ønske Kirken, men den maa staa ved sit eget Værd. Nu kan jeg i denne Henseende meget godt billige — til en vis Grad i alt Fald — den Betragtning, at der bør være Frihed. Det fakultative borgerlige Ægteskab finder en yderligere Støtte i, at det indrømmer en Frihed paa et Omraade, som jo ikke nødvendigt hører under Kirken og det forekommer mig ogsaa i Virkeligheden at falde meget nær sammen med den Løsning, som det ærede 4de kongevalgte Medlem (Steffensen) tænkte sig. Det tvungne borgerlige Ægteskab under Medvirkning af en Statsfunktionær har derimod ikke denne Støtte i Friheden, det kan kun finde Støtte i et Mindretals Ønsker, og der rejser sig altsaa det Spørgsmaal, om det virkelig har et saadant indre Værd, som kan berettiggende det til at optages i Lovgivningen, som her foreslaaet.